

ШТИК

Юлія Вячеславівна
juliashtyk@mail.ru

УДК 657.63

АНАЛІЗ ЗМІН УТРИМАНЬ ІЗ
ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У 2016 РОЦІANALYSIS OF DEDUCTIONS
CHANGES FROM WAGES IN 2016

ПЛИС

Наталія Сергіївна

к.е.н., доцент, Донецький
національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
(м. Кривий Ріг)студент, Донецький
національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
(м. Кривий Ріг)

Стаття присвячена визначенню змісту та суті заробітної плати, її нарахування та утримання відповідно змін чинного законодавства, та вплив цих змін на порядок утримань із зарплати.

Статья посвящена определению содержания и сущности заработной платы, ее начисления и удержания согласно измененной действующего законодательства, и влияние этих изменений на порядок удержаний из зарплаты.

The article is devoted to defining the content and essence of wages, its payments and deductions in accordance with changes in current legislation, and the impact of these changes on the order of deduction from wages.

Ключові слова: заробітна плата, нарахування, утримання, розрахунок податків і зборів

Ключевые слова: заработная плата, начисления, удержания, расчет налогов и сборов

Keywords: wages, accruals, deductions, calculation of taxes and fees

ВСТУП

Однією з важливих і найбільш трудомістких ділянок обліку розрахунків є розрахунки з працівниками. У цьому і так трудомісткому процесі багато незручностей під час нарахування і утримань із заробітної плати доставляє непостійність законодавства. Зміна українського законодавства відбувається майже щорічно. Найбільш вагомий вплив на облік розрахунків з працівниками є прийняття Закону України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», який набув чинності з 1 січня 2016 року.

МЕТА РОБОТИ

Основною метою роботи є визначення головної термінології що стосується заробітної плати, бази нарахування та платників податку згідно Податкового кодексу України, порівняння утримань із заробітної плати в 2015 році та нових змін, відповідно до чинного законодавства, у 2016 році. Вияснити, як ці зміни вплинули на підприємців та робітників. У роботі було використано метод порівняння.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Оплата праці в Україні регулюється насамперед Кодексом Законів про працю в Україні, Законом України «Про оплату праці» [5], а також іншими законами та нормативно-правовими актами. Взагалі, вся система законодавства України, що регулює заробітну плату на підприємствах дуже складна і заплутана.

Типовий розрахунок заробітної плати на підприємстві включає наступні процедури: [4, 5]

1) нарахування в розрахунковій відомості:

- заробітної плати: згідно штатного розкладу, трудових договорів та табеля обліку робочого часу при погодинній формі оплати праці;
- розрахунок щомісячної індексації заробітної плати;
- премії, надбавки, компенсації, пільги, відпускні;
- розрахунок при звільненні та скороченні;
- облік виплат за рахунок фондів соціального страхування
- розрахунок винагород за договорами цивільно-правового характеру та ін.

2) утримання в розрахунковій відомості:

- за виконавчими документами (стягнення аліментів на утримання неповнолітніх дітей або непрацездатних батьків, відшкодування матеріального збитку та ін.);
- за заявами працівників (профспілкові внески, в недержавні пенсійні фонди тощо);
- розрахунок інших утримань, в тому числі згідно з правилами компанії.

3) розрахунок податків і зборів, що утримуються з заробітної плати, відповідно до законодавства України:

- податку на доходи фізичних осіб у відповідності з Податковим Кодексом України;
- військового збору [7].

4) нарахування у бухгалтерському обліку обов'язкових резервів відповідно до ПСБО (МСФЗ):

- резерву відпусток, а також пов'язаної суми ЄСВ;
- резерву річного бонусу.

Звертаючись до Податкового Кодексу України то платниками податку є:

- фізична особа - резидент; яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;

- фізична особа - нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;
- податковий агент [2].

Треба також з'ясувати які доходи, згідно законодавства, включаються до загального місячного оподаткованого доходу платника податку.

До загального місячного оподатковуваного доходу платника податку включаються:

- доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику

податку відповідно до умов трудового договору (контракту);

- суми винагород та інших виплат, нарахованих платнику податку

відповідно до умов цивільно-правового договору;

- доходи від продажу об'єктів майнових і немайнових прав,

зокрема інтелектуальної (промислової) власності;

- дохід у вигляді дивідендів, (крім дивідендів, які нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій, емітованих юридичною особою - резидентом, що нараховує такі дивіденди;

- суми надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється:

а) у сумі, що перевищує суму витрат платника податку на таке відрядження;

б) у сумі, що перевищує суму фактичних витрат платника податку на виконання окремих цивільно-правових дій від імені та за рахунок особи, що їх видала;

- дохід, отриманий платником податку як додаткове благо у вигляді:

а) вартості використання житла, наданого платнику податку в безоплатне користування, або компенсації вартості такого використання;

б) вартості харчування, безоплатно отриманого платником податку;

- суми грошового або майнового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих, що обов'язково відшкодовуються згідно із законом за рахунок бюджету;

- інші доходи [2].

На сьогодні, обов'язкова звітність з заробітної плати в Україні включає:

• податковий розрахунок сумм доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, форма 1ДФ (щоквартально);

• звіт с ЄСВ до територіального органу Державної фіскальної служби України (щомісяця);

• звіт про нараховані внески, перерахування та витрати, пов'язані з обов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (щоквартально, у разі наявності сальдо);

• звіт до Фонду соціального захисту інвалідів (щорічно);

• звіт з військового збору (щоквартально) [4, 8].

Законом України від 24.12.2015 р. № 909-VIII змінені ставки податків, які утримуються з заробітної плати. Відповідно до цих змін, встановлено єдину ставку нарахування ЄСВ на ФОП в розмірі 22% до усіх видів доходів. Виняток становитимуть тільки спеціальні ставки нарахування ЄСВ для інвалідів (8,41%, 5,3% і 5,5%), які залишатимуться без змін [1].

Тобто, з 1 січня 2016 року класів професійного ризику підприємства більше не існує, а є загальна для всіх ставка нарахування ЄСВ 22%.

Максимальна величина місячного доходу, на який нараховується ЄСВ, становитиме 25 прожиткових мінімумів (раніше – 17):

• 3 01.01.2016 р. – 34450 грн. (тобто, 25 прожиткових мінімумів помножено на 1378 грн.);

• 3 01.05.2016 р. – 36250 грн. (25 прожиткових мінімумів помножено на 1450 грн.);

• 3 01.12.2016 р. – 40000 грн. (25 прожиткових мінімумів помножено на 1600 грн.) [1].

Утримання ЄСВ з працівників скасовані. Найпоширенішими серед утримань були утримання із зарплати 3,6%, з лікарняних та з допомоги по вагітності та пологах 2%, з договорів цивільно-правового характеру 2,6% тощо [3]. На сьогодні всі ці утримання відмінено. Причина цього – змінився перелік платників ЄСВ, з якого виключено вищезазначені категорії.

З 1 січня 2016 року ставка ПДФО за такими виплатами, як заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати або інші виплати та винагороди, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику податків у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами становить 18 % незалежно від суми виплати [2]. У 2015 році за такими виплатами ставка ПДФО визначалася залежно від суми виплати.

Якщо база оподаткування в календарному місяці перевищувала 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати, то до суми, що дорівнює цьому розміру, застосовувалася ставка 15 %, а до суми перевищення – ставка 20 %.

Військовий збір залишився без змін та протягом 2016 року повинен утримуватися в розмірі 1,5% від нарахованої заробітної плати за усіма видами нарахувань.

Згідно внесених змін до Закону про Бюджет України та Податкового кодексу України у 2016 р. та

узагальнюючи вище сказане, можна оформити у вигляді табл. 1.

Згідно з Законом №1384-VIII з 1 грудня 2016 р. розмір мінімальної зарплати буде становити 1600 грн.

Застосування нових змін наведено на прикладі в таблиці. У 2015 р. нарахування ЄСВ становить 447,86

грн. ($36,77\% * 1218$), всього ЄСВ за співробітника до сплати дорівнює 491,71 грн. ($447,86 + 43,85$). На сьогодні ЄСВ нараховується тільки на ФОП, тобто $22\% * 1450$ грн, що становить 319 грн. З 1 грудня ця сума буде становити 352 грн. ($1600 * 22\%$) (табл. 2).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця змін утримань із заробітної плати

	2015	2016
Єдиний соціальний внесок (на ФОП)		
Заробітна плата, грошове забезпечення, винагорода за виконану роботу (надані послуги) за цивільно-правовими договорами	На фонд оплати праці нараховується єдиний соціальний внесок, розмір якого залежить від класу ризику підприємства та може складати від 36,76% до 49,7%. Для бюджетних організацій встановлена ставка ЄСВ в розмірі 36,3%, для працюючих за цивільно-правовими договорами – 34,7%	22%
- працюючих інвалідів		8,41%
- працюючих інвалідів для підприємств та організацій громадських організацій інвалідів, у яких кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих,		5,5%
- всіх працівників для підприємств і організацій всеукраїнських громадських організацій інвалідів		5,3%
ПДФО		
-якщо база оподаткування для місячного оподаткованого доходу не перевищує 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати	15%	18%
-перевищує 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати, - до суми такого перевищення	20%	
Військовий збір		
	1,5%	1,5%
ЄСВ (із заробітної плати)		
	3,6%	Відмінено

Таблиця 2

Порівняльна таблиця утримань із заробітної плати

Рік	ПІБ	Ставка з/п	Утримання із з/п			З/п до виплати
			ЄСВ	ПДФО	Військовий збір(1,5%)	
2015	Петренко	1218	43,85 грн (3,6%)	182,7 грн (15%)	18,27 грн	979,76 грн
2016 (з 01.05.)	Петренко	1450	-	261 грн (18%)	21,75 грн	1167,25 грн
2016 (з 01.12.)	Петренко	1600	-	288 грн (18%)	24 грн	1288 грн

Для більш детального аналізу, пропоную переглянути приклад з нарахування заробітної плати за грудень 2016 року у сумі 30 000 грн., та як це буде відобразитися у бухгалтерському обліку.

1) Підприємство здійснило нарахування єдиного соціального внеску:

$30\,000 \text{ грн} * 22\% = 6600,00 \text{ грн.}$

2) Розрахуємо суму податку з доходів фізичних осіб:

$30\,000 \text{ грн} * 18\% = 5400,00 \text{ грн.}$

3) Розрахуємо військовий збір:

$30\,000 \text{ грн} * 1,5\% = 450,00 \text{ грн.}$

4) Заробітна плата до виплати працівникові за грудень 2016 року становить:

$30\,000 - 5400 \text{ (ПДФО)} - 450 \text{ (військовий збір)} = 24\,150 \text{ грн.}$

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах розвитку України правильний і дієвий облік витрат на оплату праці повинен стати не лише засобом дотримання вимог чинного законодавства, а й джерелом надійної інформації для

подальшого контролю та управління витратами на оплату праці.

На мою думку, незважаючи на незначне зменшення податків, суттєво ситуацію в підприємницькій діяльності не змінило, особливо в малому та середньому бізнес, які знаходяться на межі існування. Стосовно утримань із заробітної плати у 2015 та 2016 рр., то спостерігається незначне зменшення у розмірі 0,6%.

Список використаних джерел

1. Закон № 909 – Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, п.167.1

3. Закон про ЄСВ – Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI. ст. 4, 7 і 8

4. Облік та нарахування заробітної плати на підприємстві [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.accounting-ukraine.kiev.ua/poslugi/oblik_narahuvannya_zarobitnoyi_plati_zarplati.htm

5. Про оплату праці : Закон України №108/95, затв. постановою ВР України від 24.03.95 із змінами і доповненнями від 23.09.10 р. №2559. – VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

6. Болотіна Н.Б. Трудове право України: підручник / Н.Б. Болотіна, Г.І. Чанишева. – К.: Вид-во «Знання», КОО, 2000. – 564 с.

7. Сирцева С.В. Проблеми обліку розрахунків за виплатами працівникам в сучасних умовах / С.В. Сирцева // Вісник Причорноморської регіональної науково-практичної конференції професійно-викладацького складу – Миколаїв. – 2011. – 133 С.

Кім Г.С. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. / Г.С. Кім, В.В. Сопко, Ю.Г. Кім; 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 480 с.